

Eläkkeensaajien keskusliiton Hämeen piiri on sääntömääräisessä kevätkokouksessa Tervakoskella 31.3.2026 liittynyt vanhusasiavaltuutettu, ihmisoikeuskeskuksen ja lukuisten järjestöjen allekirjoittamaan kannan-ottoon yksimielisesti.

Iäkkäiden perusoikeudet ja riittävä hoiva turvattava välittömästi

Suomen perustuslaki takaa vanhuksille oikeuden riittävään hoivaan ja huolenpitoon. Tällä hetkellä tämä oikeus ei toteudu: pääsyä ympärivuorokautiseen palveluasumiseen on kiristetty kohtuuttomasti, ja samalla kotihoitoa saa yhä harvempi. Tilanne vaarantaa iäkkäiden terveyden, turvallisuuden ja ihmisarvon.

Vanhusasiavaltuutettu, Ihmisoikeuskeskus sekä 12 valtakunnallista järjestöä [vaativat kannanottossaan 30.3.2026](#) hallitusta ja eduskuntaa ryhtymään viipymättä toimiin iäkkäiden oikeuksien turvaamiseksi. Eläkkeensaajien Keskusliiton XXXX piiri yhtyy vaatimukseen ja sen ratkaisuesityksiin:

1. Lainsäädäntö itsemääräämisoikeuden turvaamiseksi

Ympärivuorokautisesta palveluasumisesta puuttuu asukkaiden itsemääräämisoikeutta turvaava lainsäädäntö. Tämä altistaa vanhukset laittomille ja jopa hengenvaarallisille rajoitustoimille, kuten fyysiselle sitomiselle tai kemialliselle rajoittamiselle lääkkeillä. Useat hallitukset ovat siirtäneet lainvalmistelua eteenpäin, vaikka tarve on huutava. On välttämätöntä säätää laki, jossa itsemääräämisoikeuden tukeminen on ensisijaista ja rajoitustoimet ovat vain viimesijainen keino. Myös hoivakotien fyysisen ympäristön on tuettava asukkaiden omatoimisuutta.

2. Palveluasumisen saatavuuden parantaminen koko maassa

Palvelukriteerien kiristäminen on johtanut siihen, että kotona asuu yhä heikompiikuntoisia vanhuksia ilman riittävää tukea. Vuoden 2024 lopussa vain 6,4 % yli 75-vuotiaista asui ympärivuorokautisessa hoidossa, ja osuus laskee edelleen. Ketään ei saa jättää kotiin tai yhteisölliseen asumiseen, jos avun tarve on ympärivuorokautista. Palvelua on saatava kohtuullisessa ajassa, omalla kielellä ja lähellä omaisia. Hyvinvointialueiden on vastattava huutoon ja purettava lainvastaiset jonot.

3. Henkilöstömitoituksen nostaminen tarpeita vastaavaksi

Lakisääteisen vähimmäismitoituksen laskeminen 0,6:een vuoden 2025 alussa on vähentänyt hoivatyöstä noin 3 500 ammattilaista, vaikka asukkaiden hoidon tarve on kasvanut. Liian vähäinen henkilöstömäärä heikentää hoidon laatua ja lisää alttiutta turvautua rajoitustoimiin. Henkilöstömitoitusta on nostettava, jotta haavoittuvassa asemassa olevien vanhusten perus- ja ihmisoikeudet toteutuvat käytännön hoitotyössä.

Vanhustenhuollon kriisi on ratkaistava nyt. Arvokas vanhuus ja oikeus turvalliseen hoivaan eivät voi olla säästökohteita, joista tingitään perusoikeuksien kustannuksella.

31.3.2026 EKL:n Hämeen piiri

Pirjo Riikonen puheenjohtaja